

Raátz Judit

A kreatív írás gyakorlatai

Egyre többet hallunk és olvasunk az idegen és az anyanyelvi módszertanokban a kreatív írásról. A tanulmányban a szerző tisztázza a kreatív írás két alapvető fogalmát, a művészi írást fejlesztő eljárásmodot, valamint az oktatásban alkalmazott fogalmazástanítási módszert. Bemutatja a tanórákon alkalmazott „kreatív írás” hazai előzményeit, összegzi ennek az írásgyakorlatnak a legfontosabb módszertani vonatkozásait, majd elhelyezi azt az íráskészség fejlődésének és fejlesztésének rendszerében. Végül leír néhány kreatív gyakorlatot, amelyet az anyanyelvi órákon alkalmazhatunk az íráskészség fejlesztésére.

Bevezetés

Napjainkban sokféle összefüggésben találkozhatunk a *kreatív írás* kifejezéssel. Nem ritka, hogy egyetemeken, különféle szervezetek oktatnak, illetve hirdetnek Kreatív írásgyakorlat című kurzusokat. A fogalom egyre gyakrabban föl bukkan az iskolai idegen nyelvi és az anyanyelvi módszertanokban is. Sőt a Nemzeti alaptantervben a Magyar nyelv és irodalom Írás és szövegalkotás témakörének fejlesztési feladatai között is több esetben találkozhatunk vele: „A műfajokhoz kötődő hagyományok, nyelvi-stilisztikai és kommunikációs jellegzetességek szerepének felismerése és kreatív alkalmazásuk saját írásműben. Saját álláspont pontos, változatos önálló kifejezése különféle nyelvi formákban. Kiegészítés, újraírás, kreatív írás” (NAT 2007: 29).

A kreatív írás fogalma, kialakulása

Mielőtt a kreatív írás iskolai alkalmazására rátérnénk, érdemes annak fogalmát, különféle használati körét áttekintenünk.

A kreatív írás (*creative writing*) eredeti formájában olyan szervezett keretek között történő írásgyakorlat, amely a különféle műfajokban való alkotás szabályait igyekszik megtanítani változatos, értékelő, elemző, kritikai módszerekkel. Az írásgyakorlat célja: az idők folyamán kialakult szövegszerkesztési és alkotási fogások elsajátítása után az író legyen képes a szabályszerűtől, a kánontól való tudatos eltérésre.

A kreatív írásnak ez a formája a nemzetközi gyakorlatban az Egyesült Államok egyetemeken az 1940-es években vált önálló diszciplínává. A kreatív írást hivatásos írók tanítják az egyetemeken, az írói körökben („writers’ circle”), a nyári egyetemeken, sőt még a látogatás nélküli, távoktatási képzés formájában is megtalálhatjuk ezt a kurzust. „A tárgyalt témák, igény szerint, a következő kérdésköröket érintik: újságcikk, *short story* (elbeszélés, novella), a rádióban felolvasásra szánt szövegek, vers, non-fikció (szövegkönyvek, útleírások, életrajzok, önéletrajz), regény, gyermekirodalom, színdarab vagy újabban a világhálóra felkerülő szövegek írása. Ám megbeszélés tárgya lehet az interjúkészítés, a rádióban elhangzó beszélgetések szerkesztésmódja, a szerzői kézirat (újabbban lemezre rögzített változatának) eljuttatása a kiadókhöz, illetve a könyvügynökökkel, kiadókkal, szerkesztőkkel folytatott tárgyalások módja, a szerzői jogok és a plagizálás kérdése. A tanítás különböző módjait dolgozták ki: az egyéni alkotások felolvasásától, előadásától a példaszövegek írástechnikai elemzéséig vagy megadott témára írt szövegekig – mindezt munkacsoportok vagy tutoriális megbeszélések keretei között” – olvashatjuk Fábíán Éva (2004) tanulmányában.

A kreatív írásgyakorlatnak ez a formája hamarosan elterjedt Európában is, főleg az angolszász területeken, így Nagy-Britanniában és Írországon. Európa más részein is felbukkant a kreatív írás tanítása, de egyetemi tantárggyá csak az utóbbi időben vált. Finnországban a Jyväskyläi Egyetem volt az első, amely az írást önálló tantárgyként illesztette be a programjába. A tárgy oktatása először 1992-ben a szabadegyetemen kezdődött, azután 2001-től már az egyetemisták számára is választható tárggyá vált. Napjainkban ez az egyetlen egyetem, ahol a kreatív írás a doktori fokozatig tanulható. Ám, ahogy azt Heli Mäkeläinen (2006) tanulmányából megtudjuk, a finn egyetem a *kreatív* szót mellőzi a tantárgy megnevezéséből, mert véleményük szerint az túlságosan is az irodalmi szövegek írását idézné fel. „A Jyväskyläi Egyetemen a hangsúly máshová helyeződik. Az írásközpontú oktatási program egyik különleges területe az irodalom tanulmányozásának, és itt nem annyira a mesterség elsajátításáról van szó, mint inkább az írás köré szerveződő tudományos kérdések (például: az írás mint kognitív folyamat, az írás története, többszerzőjűség, csoportos írás a világhálón, szerzőség kérdése a fordítás és adaptáció esetében és az írás szociális és intézményes nézőpontból) megvizsgálásáról” (Mäkeläinen 2006).

Az európai kreatív írás oktatásáról beszélve megemlíthetjük még a Prágában székelő, a Kreatív Írás Európai Hálózata nevű (*European Network of Creative Writing*) szervezetet.

A kreatív írás hazai hagyományai

A dolgozat bevezetőjében már utaltunk rá, hogy hazánkban is egyre inkább terjed a kreatív írásnak – mint a különféle műfajokban való alkotás szabályait bemutató, az irodalmi alkotást előkészítő folyamatnak – az oktatása. Hazánkban külön Kreatív írás című kurzusokat hirdetnek az egyetemek, a forgatókönyvírást tanító tanfolyamok. A teljesség igénye nélkül csak néhányat említünk közülük. Az első Kreatív írás című egyetemi kurzust a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen 2004-ben Lackfi János és Vörös István költő-tanárok kezdeményezésére indították. A kurzus célja a költői mesterség és a hozzá kapcsolódó szükséges ismeretek oktatása. A program nem csupán egyetlen órát jelent, hanem egy komplex, 15 tárgyból álló tantervet, amelyben helyet kapott a kortárs művek oktatása és a közös műelemzés vagy például a kötet szerkesztés és a publikálás gyakorlati teendői is. A program sikerességének tudható be, hogy 2008-tól MA-képzésként folytatódik, sőt 2009-től az egyetem szakirányú továbbképzést is hirdet ebben a témában Alkotó vers és prózaírás címmel.

A Magyar Író Akadémia 2006 óta hirdeti meg a Kreatív írás című kurzusait. Itt a hallgatók elsősorban a meghívott neves költők vagy írók saját technikáinak, sikereinek és kudarcainak bemutatásából tanulhatnak.

2008-tól Íróiskola néven a Magyar Írószövetség is tart saját képzést. Gyakorlati és személyes foglalkozást ígér a József Attila Kör (JAK) által indított tanfolyam. Az itt felsorolt néhány lehetőség (1) is bizonyítja, hogy hazánkban milyen divattá vált a kreatív írásnak mint művészeti alkotásnak és befogadásnak a tanítása.

A kreatív írás szerepe a mai iskolában

De mit értünk ma az iskolai oktatásban, a fogalmazás tanításában a *kreatív írás* elnevezés alatt? Samu Ágnes 2004-ben megjelent, az iskolai oktatás számára írt Kreatív írás című könyvében sajnos nem adja meg ennek a fogalomnak a definícióját. Csupán körüljárja a módszer oktatási, nevelési célját: „A kreatív írás gyakorlatába leginkább a versek, rövid történetek, novellák, dalok, naplók, monológok, jelenetek tartoznak – olyan műfajok, amelyek már témaválasztásuk révén is személyes jellegű megszólalást tesznek lehetővé, segítik az egyén személyiségének fejlődését, társadalmi megnyilvánulásainak hatékonyságát, fejlesztik önbizalmát és helyes önértékelését, azaz az önkifejezés eszközei” (Samu 2004: 11).

A kreatív írás iskolai gyakorlata az utóbbi időben egyre inkább elterjed az anyanyelvi oktatásban is. A *kreatív írás* címszó alatt a legtöbb módszertani szakirodalom a fogalmazás, a szövegalkotás változatos módszerek,

témák és munkaformák felhasználásával történő gyakorlását, fejlesztését érti. A megnevezésben a fő hangsúly a kreativitáson, a szokványos iskolai fogalmazási feladatoktól való eltérése van. Nem ritka az ilyen típusú gyakorlatokban, hogy a fogalom eredeti jelentéséhez igazodva sok gyakorlat valamilyen irodalmi szövegből indul ki, valamilyen szépirodalmi műfajban történő alkotáshoz kapcsolódik. Ezek a szorosabb értelemben vett kreatív írásgyakorlatok. Míg azokat a feladatokat, amelyek inkább módszereikben, munkaformájukban a feladat jellegében igyekeznek a megszokottól eltérni, újszerűek lenni, tágabb értelemben vett kreatív gyakorlatoknak tekinthetjük.

A szorosabb értelemben vett, azaz valamilyen irodalmi alkotáshoz kötődő kreatív írásgyakorlatok kapcsán mindenképpen meg kell említenünk Petőfi S. János és Benkes Zsuzsa munkáit, akik az 1990-es években több tanfolyamon és számos publikációban (1994; 1996a; 1996b) igyekeztek ötleteket, gyakorlatokat adni a kreatív szövegalkotáshoz.

Mitől kreatív?

Felvetődik a kérdés, miben különbözik, mitől más egy kreatív írásgyakorlat, mint a hagyományos fogalmazási feladat. Az alábbiakban a kreatív gyakorlatok kritériumait igyekeztünk összegyűjteni.

- Az íráskészség fejlesztésének és gyakorlásának szakaszai közül (vö. 1. ábra) ezek a feladattípusok a legmagasabb szinteken, azaz a folyamatközpontú és a szabadírás feladataiban jelennek meg.

Az íráskészség fejlesztésének fokozatai	Feladattípusok
Mechanikus írás, másolás	Ellenőrzött gyakorlatok, amelyek célja bizonyos fogások begyakoroltatása (pl. másolás, válogató másolás, diktálás, adott formák lemásolása).
Írásgyakorlat	Meghatározott feladatok: mondat szintű kiegészítés, átalakítás, bővítés, tömörítés, szavak, kifejezések gyűjtése stb. Feladat a gyakorlatok szoros követése, nincs lehetőség az egyedi, kreatív megoldásokra.
Irányított írás	Irányított fogalmazás, hosszabb összefüggő szöveg írása (pl. levél, jegyzetelés, tömörítés, kérvény, esszé), amely meghatározott vagy ajánlott minta alapján, esetleg javasolt kifejezések felhasználásával és egyéb tanácsok figyelembevételével készül.
Folyamatközpontú írás	Fogalmazás szabad vagy megadott téma alapján, amelyet a diák segítséggel készít el. Folyamatos visszajelzést kap a tanártól vagy a társaitól a szövegalkotás teljes folyamatában (témaválasztás, anyaggyűjtés, válogatás, rendezés, írás, javítás stb.).
Szabadírás	Önálló írás, önálló vagy meghatározott téma, műfaj alapján. Egyéni írás, a szöveg alkotása közben segítség, visszajelzés nélkül. A fogalmazás számonkérés, ellenőrzés céljával is születhet.

1. ábra

Az íráskészség fejlesztésének fokozatai és a hozzájuk kapcsolódó feladattípusok (Scrivener 2005: 193 alapján)

- Fontos, hogy a kreatív írásgyakorlat érdekes, élményszerű, változatos és a gyerekek számára motiváló feladat legyen. Valóban csak a kereteket határozzuk meg, engedjük a szabad, önálló írást, az alkotást.
- A szabad, önálló alkotások esetében kapjon még nagyobb hangsúlyt az elkészült munka bemutatása.
- Ne nélkülözzük az ilyen jellegű szöveg esetében sem a társak és a tanár visszajelzését. Engedélyezzük, sőt várjuk el a szerző által a szöveg újragondolását, a javítást, a változtatás lehetőségét.

- A kreatív írásgyakorlatok esetében is bátran éljünk a változatos munkaformákkal, módszerekkel.

Feladatok

Az alábbiakban az anyanyelvi nevelés területén használható kreatív írásgyakorlatokat mutatunk be. Néhány kipróbált feladat esetében tanulói megoldásokat is közlünk.

Szorosabb értelemben vett kreatív írásgyakorlatok

Ide azokat a gyakorlatokat soroltuk, amelyek valamilyen irodalmi alkotáshoz kötődnek, valamilyen meghatározott szépirodalmi műfajban kell a szöveget elkészíteniük a tanulóknak. Használjuk ezeket a gyakorlatokat akkor, amikor irodalomból az adott műfajt tanítjuk, gyakoroljuk, illetve a művet elemezzük.

Műfajokhoz kapcsolódó feladatok

Disztichon (9. osztály)

Írj verset disztichonban a következő témák egyikével!

*A hetedik óra örömei
Évszakok/Diákélet
Utam hazafelé*

Az alábbiakban közlünk néhány példát, amelyet a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium tanulói 2006 szeptemberében készítettek az első téma alapján.

Jaj, de nehéz ez a hétfő, kedd amikor hét óra
Van beiktatva vala ebbe a rossz napba.
Nem lehet rendesen írni a frankót ebbe a versbe,
Mert fogalmazni nehéz, éjszaka leple alatt.
Van már téma, de nincs már ötletem több mai napra,
Most már béfejezem, ezt a remek művet.

(Gellai Imre, 9.a osztály)

Rossz az az óra (a)melyik hetedik, de (e)zután már nincs több,
Eddig a hat másik elmene nagy nehezen.
Lélek már csak hálni ha megtelepedne a testben,
Pusztul az agykéreg, pusztul a test-lélek.
Némely azonban az elvetemült pedagógus a táblát
Krétával tele mind körmöli végtelenül.

(Petrik Gergely, 9.a osztály)

Eredetmítosz (8. osztály)

Írj eredetmítoszt az alábbi témák egyikével!

*Miért kunkori a malac farka?
Miért fehér a hó?
Miért hoz szerencsét a kéményseprő?
Miért van hosszú nyaka a zsiráfnek?*

*Miért van hosszú nyaka a hattyúnak?
Honnan jön a visszhang?
Miért repülnek V alakban a vadludak?*

Egy elkészült mű a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium diákjától 2006-ból.

Miért kunkori a malac farka?

Valaha régen, réges-régen a Földön különböző népek éltek. Mindegyiknek megvolt a saját szokása, népi viselete, nemzeti étele, kedvenc szeszesitala, de egy közös volt bennük: mindannyian szerettek a havon csúszkálni, bukdácsolni, játszani.

Egyes népek szarvasbőrből készítettek maguknak sílécet, mások fókabőrből snowboardot, megint mások csigaházból popsi-tepsit. Csak szegény kunoknak nem volt ősi hócsúszkakészítő receptjük. Szomorkodtak is emiatt eleget. Bergengóciából kellett importálni a drága fókabőr snowboardokat, Törpországból a csigaház popsi-tepsiket, és a kutyafejű tatárok földjéről a fakutyákat.

A kunok összehívtak egy tanácsot, hogy megbeszéljék a teendőket, mivel a sok importált áru miatt az ország csődbe mehet, ha nem tesznek gyorsan valamit. Egy vén, öreg kun, Csodaturmix, felvetette, hogy mi lenne, ha kitalálnának saját nemzeti téli sportot, de olyat, amely előtt nagy jövő áll, ügyesség kell hozzá, és egyszer még híres sport lesz.

Rögtön érkezett is jó néhány ajánlat, olyanok, mint amerikai foci, baseball, vízilabda és ejtőernyőzés. De ezekkel az volt a baj, hogy sajnos egyik sem téli sport. Hét nap és tíz éjszaka törték rajta a fejüket a tanács tagjai, mígnem a tizedik éjszaka, 2 óra 39 perckor megszületett a megoldás. Éppen Csodaturmix jött rá, aki egyik barátjának a kutyáját, Töpszlixet látta fenéken lecsúszni a jeges domboldalon. Ettől Csodaturmix ihletet és szívrohamot kapott, és rájött a megoldásra. Megalkotott egy vadonatúj sportot, a jégkorcsolyát. Mivel Kunföldön a sertés volt a legelterjedtebb háziállat, ennek a farkát használták fel a korcsolyák készítéséhez. Ezeket a tényeket középkori krónikák is alátámasztják, amelyek így írnak a kunok találmányáról: „*új sportot találtak ki: a kun kortsolyát*”.

Ez a találmány hamar híressé vált, és a régi magyarok is használták. A nyelvújítás korában azonban a *kun kortsolya* szó szerkezet lerövidült. Mai formájában egyszerűen csak *kun kori*-ként emlegetik. (Hasonló szóalakok még: *gyorskori, műkori, hokikori, ókori* stb.)

Mivel – mint már említettük – ezt az eszközt a sertés farkából készítették, a népnyelvben a malacfarok rokon értelmű szavává vált. Ezt tükrözi a népi mondás is: „*A malac farka kunkori.*”

(Radvány Zoltán, 8. b osztály)

Egyperces

Készíts egyperces fogalmazást az alábbi címek egyikével! (A feladatot akkor érdemes elvégeztetni, amikor Örkény novellái kapcsán az Egyperceseket mint műfajt tanítjuk.)

*Az idő foglyai vagyunk
A portás néni
A cseresznye*

Vers adott formára

Ennek a feladatnak többféle változata is lehet.

- a) Írj verset az adott vázlat (2. ábra) alapján! Minden vonal egy szó helyét jelöli!

- b) Írj a képhez (mellékelünk a versvázlatához egy képet) egy verset úgy, hogy a vers illusztrációja legyen!
- c) Megadunk a verses vázlatban néhány kulcsszót.
- d) Megadjuk a vers címét.

---	---

2. ábra
Versvázlat

*Konkrét irodalmi művekhez kapcsolódó feladatok
(átalakítás, folytatás, más szempontú megközelítés stb.)*

Védőbeszéd

Legyél Antigoné védőügyvédje! Írj egy védőbeszédet, amelyet Kreónnak adsz elő!

Bármilyen irodalmi hős tettehez készíthetünk védő- vagy vádbeszédet.

Monológból dialógus

Írd át az alábbi Örkény-novellát párbeszédes formába!

„Elhatároztam, hogy D.-né dolgában, mely semmiféle sürgetéstől nem jutott dülőre, fölkeresem a Barátomat. A barátom közéleti férfiú, aki ország dolgát intézi, fel fogja hívni azt a szóban forgó hivatalt, ahol D.-né igazsága elakadt. Megteszi magáért az igazságért, s megteszi énmiattam, akiből nem lett közéleti férfiú; önmagának és nekem bizonyítja vele, hogy előmenetele nem tette gögőssé. Elmondja majd, mennyi tenger munka zúdult reá, éjfél után kerül ágyba, s hajnali hatkor már megy érte az autó. Napi tizennyolc órát dolgozik egy kényelmetlen zongoraszékben ülve, hat napja nem borotválkozott, és a minap nem ismerte meg a felesége, olyan régen látta. Miután szívem illendő módon megesett szenvedéseim, fölhívja az illetékes hivatalt, és ott ráütik a pecsétet D.-né aktájára. Így történt ez már több hasonló esetben.”

(Örkény István: Protekció – részlet)

Adhatunk olyan feladatot, amelyben egy irodalmi alkotást más műfajba kell a tanulóknak átírniuk, például a verset prózába, novellába, vagy egy rövid novellából verset, esetleg drámát kell alkotniuk.

Címek

Válassz ki egy címet, készíts hozzá hírt, tudósítást, interjút vagy glosszát!

Szabálytalan előzés miatt Romániába utazott a kisipari dolgozók Erkel-kórusa egy váltóórházban négyes ikrek születtek mind egészségesek egy gumipuskával 7 millió dollárt rabolt Pucskó Józsefné 78 éves nyugdíjas akit a kenti herceg meghívott tigrisre vadászni négyszer halt meg és mégis él mégsem lett drágább az uborka most jelent meg a kambodzsai szökőárról Carter nyilatkozata a magyar labdarúgás hanyatlásának oka túl sok szennyvíz folyik a Tiszába holnap bemutató lesz a Nemzeti Színházban rossz látási viszonyokra ólmos esőre síkos utakra számíthatunk.

(Örkény István: Főcímek)

Irodalmi levél

Írj Mikes Kelemennek válaszlevelet P. E. grófnő nevében!

Édes Öcsém!

Lehet bármilyen alkotás szereplőinek nevében levelet, naplóbejegyzést, blogot, SMS-t íratnunk.

Mi történt előtte? Mi történt utána?

- a) Olvassátok el az alábbi párbeszédet! Kik között folytatott a párbeszéd?
- b) Írjátok meg a párbeszéd kezdetét, amelyből kiderül, hogy ki és kivel, miért beszélget!
- c) Készítsétek el a párbeszéd folytatását, befejezését!

Az emlékkert vaspálcás kerítése mellett megállottak.

- Látod?
- Nem.
- Nem látod?
- Mit?
- Le van eresztve.
- Mi?
- A függöny.

Hiába erőltette a szemét, nem látta.

(Móricz Zsigmond Légy jó mindhalálig. 6. fejezet – részlet)

Történetalkotás más kiindulással

Keressünk egy aránylag nem túl hosszú történetet, mesét, novellát. Alakítsunk ki a tanulókból három csoportot. A szöveg bevezető mondatát adjuk az egyik, a befejező mondatát a másik és az elbeszélő rész középső mondatát a harmadik csoportnak. A tanulók feladata: a kapott mondatokat a meghatározott, azaz eredeti helyükön hagyva fogalmazzanak egy rövid történetet. Ilyenkor érdemes az elkészült munkák meghallgatása után az eredeti művel is megismertetni a diákokat.

Dolgozhatnak a diákok egyénileg, párban vagy akár csoportban is.

Tágabb értelemben vett kreatív írásgyakorlatok

Ide az olyan típusú feladatokat soroljuk, amelyek nem feltétlenül kötődnek irodalmi alkotásokhoz. Fő céljuk a kreatív, ötletgazdag szövegalkotás, fogalmazás gyakorlása. Ezeket a feladatokat főleg akkor alkalmazzuk, amikor az elsődleges célunk a tanulók szövegalkotási kompetenciájának a fejlesztése.

Szöveg közadakozásból

Mindenki ír egy mondatot, ami éppen a leghamarabb az eszébe jut. A tanulók 6-8 fős csoportokba rendeződve a saját mondataikat összeillesztve igyekeznek egy szöveget létrehozni. Ha szükséges, akkor az eredeti mondatokon változtathatnak. De az a legjobb, ha ezt nem teszik. Végül adjanak címet is az elkészült írásnak.

Szövegalkotás megadott szavakkal

Bármilyen szövegtípusban alkothatnak a diákok. A lényeg az, hogy a megadott szavakat felhasználják a fogalmazásukban.

Ilyenkor olyan régies vagy tájszavakat adjunk, amelyek jelentését nem ismerhetik a diákok. A szavak jelentését csak a szöveg elkészülte után mondjuk meg nekik.

Példák: *zsenyeg 'zajong, zsibong'; dangubál 'ácsorog'; gűzmölődik 'majszol'; kesely 'fakó'; kihálámol 'mohón kiszedi a javát'; lelippen 'leguggol' macsámka 'paprikás krumpli'; megcsipar 'megcsíp, megharap'; mirmió 'szörny'*

Párbeszédpótlás

Egy félbehajtott lap felső felét csíkokban bevagdossuk. Adunk minden tanulónak egy ilyen lapot. A lapra mindenki ír egy kitalált párbeszédet úgy, hogy az egyes megszólalások egy-egy csíkra kerüljenek. Ha elkészültek, akkor az egyik szereplő megnyilatkozásait (vagyis minden második csíkot) kihajtogatják a gyerekek. Az így létrejött hiányos párbeszédet átadják a szomszédjuknak. Így mindenki kap egy hiányos párbeszédet. A feladat az, hogy kiegészítsék ezt a párbeszédet. Ezt követően össze lehet hasonlítani az eredeti megoldással.

Mondatbefejezések

Elkezdett mondatok befejezése, továbbírása.

Mi lenne, ha.....
A legrosszabb napom az volt, amikor.....
Azt nem szeretem a felnőttekben, hogy.....
Ha jó kedvem van, akkor.....
Ha rossz a kedvem, akkor.....
A legjobban annak tudok örülni, ha.....

Önéletrajz

Képzeld el, hogy most írod az önéletrajzi regényedet. A regény 300 oldal lesz. Éppen a 151. oldalnál tartasz. Írd le ezt az oldalt!

Képhez szöveg

- a) Válasszunk egy olyan festményt, fotót, amelyen valamilyen jelenet, személy látható. Ehhez a képhez adjunk feladatokat.
Írd le, miről beszélgethetnek a képen szereplők!
Meséld el, hogy kerültek ide a képen látható alakok!
Fogalmazd meg, hogyan folytatódik a történet!
Mutasd be a képen látható alakot!
Mutatkozz be a képen látható személy nevében!
Készítsétek el a képen látható személy karakterlapját! (Itt támaszkodjunk a szerepjátékos diákjaink segítségére!)
- b) Mutassunk egy vagy több filmkockát! Kapcsoljunk ehhez feladatokat.
Készítsd el annak a filmnek a forgatókönyvét, amelynek ezek a kezdő, középső vagy befejező képei!
Írj ehhez a képhez párbeszédet vagy monológot!
Készítsd el az adott filmkockákhoz a történet rövid, néhány soros összefoglalóját!
(Filmkockákat találunk, illetve jogtisztán igen kedvező áron megvehetünk a Mafilm honlapján: <http://www.mafilm.hu/1024/fotoarc.html>).

A közölt gyakorlatok közel sem teljesek, csupán ötletadónak szántuk őket.

Köszönetemet fejezem ki Náray-Szabó Livia tanárnőnek azért, hogy diákjai munkáját a rendelkezésemre bocsátotta.

Irodalom

- Benkes Zsuzsa – Nagy L. János – Petőfi S. János 1996a. *Szövegtani kaleidoszkóp I. Antológia*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.
- Benkes Zsuzsa – Petőfi S. János 1996b. *Szövegtani kaleidoszkóp II. A szövegformáltság elemző megközelítése*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.
- Fábián Éva 2004. A „kreatív írás” tanításának lehetőségei. *Korunk*. Március. <http://www.korunk.org/korunk/?q=node/7481> (2009. január 10.)
- Mäkeläinen, Heli 2006. Az írás kérdése az egyetemi oktatásban (ford. Szőcs Borbála). *Korunk*. Január. <http://www.korunk.org/korunk/?q=node/8&ev=2006&honap=1&cikk=8082> (2008. december 12.)
- Nemzeti alaptanterv 2007. http://www.okm.gov.hu/letolt/kozokt/nat_070926.pdf (2009. január 10.)
- Petőfi S. János – Bácsi János – Békési Imre – Benkes Zsuzsa – Vass László 1994. *Szövegtan és prózaelemzés*. A rövidpróza kreatív-produktív megközelítéséhez. Trezor Kiadó. Budapest. 63–257.
- Samu Ágnes 2004. *Kreatív írás*. Holnap Kiadó. Budapest.
- Scrivener, Jim 2005. *Learning Teaching*. Macmillan Ltd. Oxford.

(1) http://oktatas.origo.hu/20080910/te_is_lehetsz_moricz_zsigmond

Raátz, Judit

Creative writing exercises

Creative writing has been frequently discussed in the methodology of first and second language teaching today. In the study interpretations of two basic notions of creative writing are provided: as a method of developing artistic writing and as a teaching tool in education. First the study introduces the antecedents of creative writing in Hungary. It is followed by discussing the most important methodological aspects of this writing practice. Then it is placed into the system of developing and improving writing skills. Finally, a number of creative exercises are described that can be used to improve writing skills in first language classes.

Kulcsszók: anyanyelv-pedagógia, anyanyelvi nevelés, kreatív írás, fogalmazástanítás, írásgyakorlat

Keywords: first-language pedagogy, first-language education, creative writing, teaching writing, writing exercise

Az írás szerzőjéről

Raátz Judit

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, Magyarország

raatz.judit@kukacjbt.elte.hu

<https://orcid.org/0000-0003-3675-3621>